

Subscription information in French and Vietnamese.

Subscription rates for different regions.

Announcements: Legal and Commercial.

NAM THU HA: SU 229 Ngày thứ tư 17 Décembre 1924

Le Courrier Indochinois 東法時報

BÁO QUẢN 71, đường Mac-Mahon, 71 SAIGON

Buyer information and contact details.

MỘT VÀI CÁI YẾU-TỐ CỦA NHÀ BUÔN

Đời này là đời kim tiền, hờ ra một chút cũng tiền, hai chút cũng tiền, không tiền không thể nào làm được việc...

Kinh thương, kinh thương, hai chữ kinh thương ngày nay không thấy người nào là không nói đến, không nước nào là không lưu ý đến...

Nước ta trình độ thương trường còn lạc hậu, tư tưởng kinh thương còn hẹp hòi...

Cải đạo kinh thương không phải một sớm, không phải một chiều, không phải một ngày...

Nói thế tức là người phân đôi rằng không vốn làm sao buôn được, đã không buôn được thì làm sao cho có lời? Phải vẫn biết vốn là cái gốc của đạo kinh thương...

hàng ế như dưa héo. Nếu bày giờ đầu có một vài vốn to tác đến đầu đi nữa mà tự mình không có thiệt lực thì làm sao duy trì cho nổi...

3 Phải rõ đại-thế. Lời có khi lời, lỗ có khi lỗ, chiều theo đại thế mà buôn, nếu miếng cưỡng thì lời việc, máy người nghịch thế mà làm, thì khó tránh được cái họa khuyh nguy...

Thôi đến không được bỏ qua, máy buôn phải cầm cho chắc, không nên dùng dần ngời ngại để cho hại đến việc mình, như có cơ làm được đầu đàng cũng hơn hờ chen vào, như không có thế nường được, đầu đàng cũng không nên bước tới...

TRÈ KHÒN QUÀ

Chàng cảnh Một cái nhà ngói ba tầng, trước có sân rộng, có rào tre, sau có vườn hoa, có cây trái...

Ông và Ngán ngồi nói chuyện kỷ năng nước trà, bà và Dung ngồi bầu bôn ngựa, có hai Tuyết gõ đầu gối, còn đang soi gương bên bàn rửa mặt...

Thầy hai. - Tôi thưa hai bác và có hai cháu. Cháu con này học qua nên lật đật qua viết hai bác. Thầy hai. - Tôi thưa hai bác và có hai cháu. Cháu con này học qua nên lật đật qua viết hai bác.

Thầy hai. - Tôi thưa hai bác và có hai cháu. Cháu con này học qua nên lật đật qua viết hai bác. Thầy hai. - Tôi thưa hai bác và có hai cháu. Cháu con này học qua nên lật đật qua viết hai bác.

Thầy hai. - Tôi thưa hai bác và có hai cháu. Cháu con này học qua nên lật đật qua viết hai bác. Thầy hai. - Tôi thưa hai bác và có hai cháu. Cháu con này học qua nên lật đật qua viết hai bác.

Thầy hai. - Tôi thưa hai bác và có hai cháu. Cháu con này học qua nên lật đật qua viết hai bác. Thầy hai. - Tôi thưa hai bác và có hai cháu. Cháu con này học qua nên lật đật qua viết hai bác.

ĐỘC-GIẢ ĐIỀN-DÀN

PHÊ BÌNH BAO GIỚI Công-Loạn báo số 80, ra ngày 12 Décembre 1924, bài xã-thuyết 'Quốc-vân dân: Ai biết xin dạy giùm làm nghĩa'.

Độc đến đó phải ngạc nhiên! Ngạc-nhiên vì một tay kẻo mình viết báo đã mấy chục năm, nào chủ-bút tờ báo này; nào chủ-bút tờ báo nọ; mà dám mở miệng nói nước ta không có quốc-vân. Vậy thì mấy chục năm nay, những đời của ông chủ-bút ấy phó bày lên trên tờ báo, là tiếng nói của giống người Việt-Nam hay tiếng ri-ri của loài côn-trùng?

Độc là từ mấy tên khách Sơn-dông đống lều tản đứ bắt lại xử ta. Nhưng có một điều lạ là: vì thử những tên khách đó mà ở nơi quê cha đất tổ thì có lẽ đời trôi rặng chằng? ...

cuối không phủ hiệp; ý từ lại phản nhau; cái mạch văn của tác giả quá như người đi ở chơi đêm; thiệt!

Hai chữ 'hòa-minh' thiệt là làm quá! Người ta thường dùng câu: 'loạn-phụng hòa-minh'; nghĩa là chim loan chim phụng hòa-không. Vậy mà nay qui-báo nói hai họ hòa-minh nghĩa là hai họ hòa-không phải chăng?

Vậy ra Đông-cung Thuật-tử 'thèo' chiếc tàu 'Angkor' mà 'đến' đây chằng? ...

1° Phải xét trên thời giá: Các hóa-hạng của nhà công-nghệ hay là nhà nông-phổ giới đến thường thường tốt xấu không đều nhau, mặc rế có khác nhau, nếu thời giá rế mà tam mua mặc thì bán cho ai, thời giá mặc mà ta trả rế thì mua sao dặng, cốt phải tủy cơ ứng biến, không nên khấn khấn một bề.

2° Phải cho đủ thiệt-lực. Các buôn bán không thường tình đời vẫn đổi khác, có khi trừ lại mà không lỗ, có khi bán gặp mới có lời, có khi tiền đản như nước dưng, có khi cửa

3° Phải biết cơ biến. Thời đến không được bỏ qua, máy buôn phải cầm cho chắc, không nên dùng dần ngời ngại để cho hại đến việc mình, như có cơ làm được đầu đàng cũng hơn hờ chen vào, như không có thế nường được, đầu đàng cũng không nên bước tới...

4° Phải biết cơ biến. Thời đến không được bỏ qua, máy buôn phải cầm cho chắc, không nên dùng dần ngời ngại để cho hại đến việc mình, như có cơ làm được đầu đàng cũng hơn hờ chen vào, như không có thế nường được, đầu đàng cũng không nên bước tới...

5° Phải biết cơ biến. Thời đến không được bỏ qua, máy buôn phải cầm cho chắc, không nên dùng dần ngời ngại để cho hại đến việc mình, như có cơ làm được đầu đàng cũng hơn hờ chen vào, như không có thế nường được, đầu đàng cũng không nên bước tới...

6° Phải biết cơ biến. Thời đến không được bỏ qua, máy buôn phải cầm cho chắc, không nên dùng dần ngời ngại để cho hại đến việc mình, như có cơ làm được đầu đàng cũng hơn hờ chen vào, như không có thế nường được, đầu đàng cũng không nên bước tới...

Đồ âm công kiêu văn minh học đạo khiến hoặc đi xe hơi cũng dạng của Huỳnh-tri-Phủ đã chế tạo ra hơn 10 năm rồi lục châu đều biết...

Văn nữ giới

Đồ này báo Đ. P. có mấy ông nhiệt thành với xã hội, để lời bình phẩm các báo hiện thời. Em rất kính phục mấy ngài biết lo cho đời vậy!

Có một phần đối bài ấy, em phải phỏng sự Thất-Lang giận lấy hơn ghen, hệt cho chị em ta làm. Và có nói chỉ mà nếu có chồng dầy...

Một cuộc vui mà có ích

Có nghe rằng M. Phạm-kim-Lung, Chủ-sự sở Điền-Bảo, chánh Chủ hội Thủ-Thảo Soctrang và quý ông quý thầy trong Thủ-Thảo Soctrang...

Tin mừng

Bên-báo lấy làm hoan hỉ mà hay rằng hôm ngày 12 Decembre 1924 rồi đây là Phủ An ở Soctrang...

Công văn học tập

Ông Bùi-quang-trung, Giám-lộc hàng nhũ ở Cao-nông ở Nam-kỳ, đã gởi di thư trước quan Khâm-sứ Cao-nông.

Thơ về Bạc-Kỳ

Maison TANG-THUC Marc PHUNG artiste Peintre Decorateur Phanhiệt

Cuộc xổ số

Table with columns for lottery numbers and prizes. Title: Cuộc xổ số Quốc-trai Đông Pháp lần thứ mười một (17 Decembre 1924)

Bánh Quốc Nữ

Đây là việc làm về nhân đạo, hoặc có làm một lần, thì quan công nhân nhân viên xã hội...

THI-THO'

Tiệm thợ Bạc NGUYỄN-VĂN-THOM Bijouier, ancienne Maison de Nouris-Vân-Giáo

Nhà làm nón Lê-v-Chân

Kính cùng quý khách đừng hay, tiệm nón của tôi nghĩ mấy tháng nay đông sấp đặc công việc làm hơn khi trước...

TIỆM BÁN ĐỒ NỮ-TRANG H Humbert 78 đường Bonnard Saigon. Đồ nữ trang bằng vàng, bạc, đồng, đá quý...

ĐỒ LÒA KIỂU MỚI. H. DELPEYRAT. Khi trước là Hãng E POURTOU. Đường Amiral Dupré Saigon.

JACOB-DELAFON & Co. TOUS ARTICLES D'HYDROTHERAPIE. Baignoires, Lavabos, Appareils divers.

TRỒNG RĂNG QUAN LƯƠNG-Y CUNAUD ở đường Chasseloup Laubat số nhà 15.

Vous voulez-vous ha biller à la dernière mode? AU BON PRIX. Venez chez LÊ-ĐÌNH-THỨC.

Lông muông. Chư quý vị nào có xe hơi nhỏ hay cho thuê, muốn đổi xe hơi lớn...

TẠI HIỆU "NHÀ ĐỎ". (Tiệm ngành của hiệu "CHÂN-THỰC" Hanoi) 72, Boulevard Bonnard. SAIGON (gần Chợ-mới).

Sports DUCIM. Vòng đeo trẻ nhứt mỗi gần cát. B. DÉCALON 96, Bd. Charner, Saigon.

DÀNH DÂY THÉP
Đồ như vậy!
NHI-THIÊN-DƯƠNG
Cholon
DÂY THÉP NÓI
Số 658

NHI-THIÊN-DUÔNG

ĐẠI DƯỢC PHÒNG

38, Rue de Canton, 38. - CHOLON

CƠ BAN CÁC THUỐC CAO ĐẸN, HOAN, TÂN BÁT TIÊN HIỆU NHƯ BAO NÀY

VỆ-SANH DƯỢC TỬ
(thuốc nước ngọt) (Nhiên-Niên-Dương)

Thuốc này của tiệm Nhi-Thiên-Dương là một thứ thuốc rất quý, do nơi tiệm chính ở tại Quảng-Đông gọi lại; thiên nhiên trường thọ đoạt tạo hóa chi công, xưa nay chẳng có thuốc này mà bổ dưỡng như thiên nhiên hóa huyết mạch, cường tráng tinh thần, cho bằng thứ thuốc này. Hễ uống nó thường thì mặt mày hồng nhuận, gai trái già trẻ, bốn mùa đều sung được, thật nó là bá bổ Thánh- dược công hiệu như thần.

Nếu uống thuốc này thường thì đặng tiêu trừ bệnh tật, tinh thần khỏe kiện, định dưỡng toàn thân; khai vị kiến-vệ, mát mẻ đều-đặng, nước da mịn-màng; những người mà ốm-weak bất lực, hậu-thiên bất điều, thì nên uống nó cho thường mà bổ dưỡng.

Đơn bà mà sang da ốm gầy thì nên đặng nó, hoặc muốn ăn thái báo-sáng, thì uống nó thuốc này này mới lo hậu quả.

Ấy là một thứ thuốc Vệ-Sanh rất mà bổ dưỡng.

SÂM NHUNG BỒI NGUYÊN VỆ-SANH HUỒN

Thuốc này là một phương thuốc của Tiên-Thiên để lại quán

thần khí từ chế luyện phải pháp, lại dùng vị Báo-Lộ-Nhuận và báo-sâm, thiết là đại bổ nguyên thần. Bất cứ ai là đơn ông đơn bà mà uống được thì khí huyết vận hành, tay chân mạnh mẽ; thiết là một phương tư bổ rất hay đó. Đơn Dương mà tìm được phương thuốc rất hay này thiết là một vật báu, rồi lại chọn lựa các thứ dược liệu hạng nhất, tuân theo phép mới của tiên thiên hậu thiên chế thành, còn một nửa thì nghiên tán ra cho thiệt nhỏ hòa với sâm nhung và mật ong làm ra huồn.

Xin chú tôn hãy mua mà dùng thử, thì mới biết rằng Đơn Dương khéo chọn Sâm nhung và các thứ dược liệu hạng nhất mà chế luyện rất tinh-hảo. Xin kể những chứng đặng được và cách dùng kể ra sau này: Đơn ông và tiên thiên hậu thiên chế thành, tinh thần hao kém, hoặc lo lắng nhiều việc mà tỷ lệ hư yếu hoặc thần chí bất định, hoặc bị trường phòng hạ huyết, thì phải nên trái táo đen lấy nước mà uống với thuốc.

Phàm kẻ học trò siêng năng học tập, tư lao quá độ, tinh thần hao kém, từ chỉ mới mệt, cứ mỗi buổi sớm mai uống 1 huồn, chiều uống 1 huồn, hễ uống lâu chừng nào thì tinh thần mạnh mẽ, học thức là thông minh; còn những người buôn bán lo lắng đêm ngày, bổ dưỡng 1 huồn thì tinh thần

tráng kiện, uống được nhiều rồi. Đơn thuốc cả đăm cũng không biết mới. Những người hút quá độ, thần hư khí suy, đăm ngấm bất khô-khết, thì phải dùng nước trà nóng mà uống thuốc.

Bất luận nam phụ lão ấu, khí huyết đơn hư, hoặc già rồi mà thần suy thì yếu, gan cốt bại hoại, ăn uống chẳng ngon; hoặc bị hàng đăm ngàn chặn hoặc trạng khí hư hừng mà phải sanh ho, thì phải dùng nước mới uống mà uống với thuốc. Đơn ông bị bạch trước, đơn bà bị bạch đái, hoặc đơn ông con trai năm chiêm bao di-tinh; phải dùng nước trà mà uống với hoa thuốc, đơn ông thần-tinh đều lạnh, đơn bà mà từ-cung cũng lạnh thì rất khó mà kiếm con. Mỗi buổi sớm mai và chiều đều phải uống một huồn, uống với nước trà.

Đơn bà mà bị đẻ phải uống một huồn cho bổ nguyên-khí.

Đơn bà mà bị tiểu sái (năm búp dổi) thì khí huyết rất suy, hoặc đơn bà một đẻ mà khí huyết kém hao, phải uống thuốc này với rượu, hoặc với nước gừng tươi.

Phàm uống thuốc này thì phải coi chừng bệnh chứng nặng nhẹ thế nào; hễ nhẹ thì uống một hai huồn, còn nặng thì phải uống cho được lâu, thì tự nhiên âm dương đều hòa, cơ thể cường kiện, da thịt mịn màng, thần chí từ trở nên mạnh mẽ.

Hễ uống thuốc huồn này thì phải có đủ chiến lượng cũng là đồ hàng lãnh sống ít đến chẳng nên ăn.

Chữ tên huồn có, xin hãy nhìn cho thiệt chữ hiệu Nhi-Thiên-Dương và ông PHẬT-MÁP, thì mới khỏi lầm.

Hộp kiến mỗi hộp 1 hoàn lớn giá là 1 \$ 00
Hộp kiến hai hoàn nhỏ 1 \$ 00
Hộp kiến 4 hoàn nhỏ giá 1 \$ 20
Hộp cây mun 2 hoàn nhỏ 0 \$ 00
Hộp cây mun 4 hoàn nhỏ 1 \$ 20

PHỤ-KHOA KIM-PHỤNG-HUỒN

Phàm đơn-bà khác hơn đơn-ông thì chỉ có 2 đơn: 1. Đường kính, 2. sanh-đẻ mà thôi. Nên hễ muốn sanh con thì trước hết phải lo cho đường kính đều đặn. Nếu đường kính chẳng đều thì khó mà có thai cho đặng, ấy là phần nhiều, gốc bởi người-ốm, hoặc tại lo, rầu, buồn bực, trơ-báii trong lòng, làm cho khí huyết hao mòn, sanh nhiều chứng bệnh, đến cũng do nơi đường kính không đều mà ra.

Tiếp tới đây, từ ngày đặng phương thuốc mẫu-nhiệm của ông Tô truyển lại đến nay, hàng gin lòng giúp cho đặng, lựa những thuốc tốt, gia công chế ra mà làm huồn để trị cho các chứng bệnh đơn-bà đều đặng đặng.

Còn như bình thời mà thường uống thuốc này, thì khí huyết đầy đủ, chẳng hề sanh bệnh mà rồi sanh con

đẻ cháu con, như vậy thì đơn-bà có thai mà uống thuốc này thì lại đặng an thai báo-sân, chứng sanh con ra lại đặng mạnh mẽ nữa, ấy là một phương thuốc rất hay, để trị các chứng bệnh đơn-bà hiệu nghiệm như thần đó.

Chữ trị các chứng kể ra sau này:

1. Đường-kính hoặc trời, hoặc sự, hoặc ít, hoặc nhiều;
2. Bạch-đái, Bạch-đám, ra hoai không dứt;
3. Đường-kính hoặc vàng dợt, hoặc đen lấm;
4. Khí huyết đơn hư, đường-kính không có;
5. Hễ đặng đường-kính ra nhiều quá, như muốn làm băng;
6. Đường-kính đi nghịch, sanh ra thì huyết, trong bụng thì đau;
7. Thần thể chẳng yên, xây-xâm mặt mày, ăn uống không đều;
8. Đau lưng, mỏi cánh, vàng mắt, ám gáy;
9. Thái đặng chứng yên, trong bụng đau hoai;
10. Bị rối ở huyết mà đau, hoặc là nhọc không ra.

Các đơn: Mỗi ngày phải uống 1 huồn, uống với nước trà. Đơn đơn-bà thì phải dùng nước đái con nít mà uống với thuốc.

Có 12: Những đồ sống-sát, lạnh-lạnh, nóng là đồ rang nướng nóng-nhạy đặng-địa chẳng nên dùng.

Mỗi hộp 2 huồn giá là 1 \$ 00

BÁNH CAM TỊCH

Tại nhà thuốc Nhi-Thiên-Dương, Ông lương-y VI-TÊ-SANH, chọn các thứ thượng hảo đặng-địa mà bào chế ra như bánh, mùi ngon ngọt, đặng cho con nít ăn trừ các chứng cam-tịch, dễ trướng hay lấm.

Thường con nít hay có sanh trướng lấm, nước da vàng, đm yếu, bụng nổi gân xanh, đau bụng, lấm-biêng-sợ, hoặc tiêu ra bọt;

Các chứng cam-tịch đều là bởi mang chứng cam-tịch mà ra.

Vậy nên làm thứ bánh này đặng cho những con nít và người lớn ăn có ích lắm, có trướng lấm thì nó tiêu ra, như không có trướng lấm, mà thường ăn bánh này, mạnh tỷ-vệ, da thịt căng tươi, nếu ăn đặng lâu chừng nào, thì càng ngày càng mập.

Chữ-vị có mua thì hãy nhìn cho chắc cái nhà Ông-phật hiệu NHI-THIÊN-DUÔNG, mới phải là thứ thiệt, kẻo lầm thứ giả sa vào thêm bệnh.

GIÁ LÀ:

Mỗi gói một bánh 0 \$ 10
Mỗi hộp 100 bánh 0 \$ 00

FABRIQUE DE CASQUES FANTAISIE

Vente en gros et détail

GRAVURE

MÉTALX

MA TITRE

TRAN-DUY-BINH

TIỆM LÂM NÓN ĐỒ CẶC THỦ

Hàng si và bán lẻ

Khi cần mua hàng

Đến đây mua

154, Rue d'Espagne

SAIGON

Trần-quang-Xuân

154, Rue d'Espagne

SAIGON

Hàng si và bán lẻ

Khi cần mua hàng

Đến đây mua

154, Rue d'Espagne

SAIGON

GIA NHÉ

Maison TAO-LY

TRAN-THOAI, Propriétaire

27, 29 Boulevard Charner 27, 29 SAIGON

Boutiques - Quincaillerie

Fourneaux de toutes les matières grasses

Lampes à pétrole, essence, à acétylène et à électricité

Disques et Machines Phonographe

REPARATIONS, REPOSEMENTS ET EXPORTATIONS

HÔTEL DE CHOLON

Tân-Long giữ-quản

Kính cũng quý khách rõ: Tôi đặng một tiệm giữ-quản Hôtel de Cholon, Annam kều Tân-Long giữ-quản, ở đường Marine số 312; 4 tầng phòng rộng mát và sạch sẽ lắm, cũng đặng nhà bằng bán rượu tây và đồ hộp đủ thứ; cũng thứ nhì và thứ ba phòng ngủ; cũng thứ tư để phòng mát đặng cho quý khách nghỉ ngơi thoải mái.

Xin quý khách thử đi ghé đặng tiệm tôi một lần thì rõ. Xin chiếu cố rất cảm ơn.

Nay kính

Chữ chọe: Kha-U-Phát

Khăn đen Ot dep

Nhiều Bombay - Nhiều Tân và Đơn nhất hàng giá mỗi khăn 3 \$ 00

Có thể Bombay hàng nhũ 3 \$ 20

Có thể Đàng hàng hàng mỗi khăn 1 \$ 30

Khăn kết từ sợi dãn 4 lớp thời.

Cặp tóc và đồ tóc có mới và đẹp đẽ do ai cũng muốn kết tóc lại phải do người thợ may giỏi mới phải chỉ rõ và đặng may đẹp phân biệt kỹ càng từ áo quần và áo quần lại từ áo quần. Các món kể trên đây giá rẻ và đẹp.

Address: NGUYỄN-VĂN-BỘP, Propriétaire à Sub-ville Binh-Nhâm & Lathion.

111, Rue de la République, Saigon

AMBIER MAISON PHU-TOAN

ĐÔNG GIẤY TÂY VÀ ANNAM

CHUP BINH VÀ RƠI HINH RA LON

LE-VAN-BEN

SAIGON

Nhà buôn Vinh-xuân-Long

Tại Bà-Chiều làng Thanh-mỹ-An (Giadinh) ở tại con đường vòng Bà-Chiều qua Thị-Nghệ. Tiệm này mới lập vốn của người Annam hiệu Vinh-xuân-Long, bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ cây, dầu, sao, gỗ, thảo-lao, v.v.v. và vân vân hoặc chưa mua hay là chưa rồi, tùy thích người dùng.

Tại đây cũng có bán đồ sơn, đồ miêng, dầu con rết, và chạt đồ sơn huylà rất ghê. Các món kể trên đây giá rẻ và đẹp.

GIÁ THIỆT RẺ, CHỜ LỜI CHỜ.

NGUYỄN-VĂN-THO

Marchand de bois

NHÀ MAY XÂY LƯA KIM-THỜI NAM-THUAN-AN

M. NG. CHIÊU-THÔNG

ở phố đường Bonnard và đường Pailhès

Đầy thợ giỏi số 728

Đầy thợ thường: Trường Cholon Binh-tây

Máy may chạy bằng máy-tự-động và tay.

TIỆM BÁN HÀNG BẮC

Đường Paul Bouché số 11 và 13, gần nhà máy nước lạnh. - SAIGON

Kính trình quý ông, quý bà đặng rõ: Đem tiệm mới nhận được nhiều món hàng ngoài Bắc gọi vô như sau này:

Đồ đặng: Các kiểu ly chén, ly cốc trà, chén dĩa, lọ bình gốm sứ và chậu trồng kiêu vân vân...

Đồ cũn vô đồ chạm làm bằng cây gỗ có đặng: Sập cần và chạm, tủ thờ và tủ để salon, các thứ kiêu cần ghi và vân, bình phong, thợ bình, hoành, và khay, cũng các thứ ghế salon ngồi chơi trọn bộ (1 bàn, 2 tràng kỷ và 4 ghế), và thứ ghế salon thường (1 bàn và ghế).

Đồ làm theo kiểu kim thời và Thanh nhĩ.

Đồ thêm: Giải giường, nệm bàn, tranh, áo gối và các thứ đồ chưng trong nhà làm rất tinh tế và bán giá hạ hơn các tiệm khác.

Như quý ông, quý bà ở Lạc-Châu có vô chơi Saigon thì mới các ngày ghé lại coi, như muốn mua hoặc đặt mua tiệm, đã xin có đồ kiêu, và xin các hàng tiếp trước.

Chủ nhân kính chào

PHÙNG-VĂN-XUÂN

SONG-MỸ KỶ-DUYÊN

(Tiếp theo)

Khi Ma-Tô thấu hiểu-nghiên lại và lấy thì bỏ vào tay áo cười chầm-chầm rồi chạy về ra mắt Tiên - thơ bẽn lẽn rằng: Tô lang thật là một người thông minh lạ thường.

Tiên-thơ nói: Lấy chỗ nào mà làm chặc?

Ma-Tô nói: Khi tôi đặng đờ-mục cho người, vừa đọc, thì người liền đem chỗ y-tớ mẫu nhiệm của Tiên - thơ mang đê, chỉ rõ từng câu từng nét và cứ khen Tiên-thơ có trí thông-minh luôn luôn, nếu người không phải là trạng thông-minh tài tử thì không thể nào mà lãnh lượt đặng vi-vý của Tiên-thơ như vậy.

Tiên-thơ nói: Như thế gọi là người thông-minh cũng không phải là quá

đáng song chàng biết chọn-đai cũn người ra thế nào? Ta o hai bài thì ấy, trán dưới đều bằng vận, khó nổi làm trong một hồi mà xong đặng. Mí làm sao lại vô đây vậy? Hay là người ấy nói trời chiều, không thể làm kiếp xin đem vô làm chàng?

Ma-Tô vội rồi nói: Nếu người làm chàng xong, thì đứng nói chỉ Tiên-thơ, đầu tôi, tôi cũng chẳng thêm trong người. Tiên-thơ chưa kịp hỏi, Ma-Tô lại tiếp rằng: Khi người mở tờ hoa-tiền ra, không nghĩ gì hết, cầm cây viết viết một hồi. Tôi đứng một bên không thấy người nháy mắt, mà khi nháy thì người đã viết xong hai bài thì rồi, thật đó khiến cho tôi kinh yếu, xin Tiên - thơ đừng có nghĩ vô nghĩ vển.

Tiên-thơ hỏi: Thì hiện bày giờ ở đâu? Ma-Tô mới lấy trong tay áo đưa ra, và nói rằng: Tôi dám chắc Tiên-thơ cũng không bằng người. Tiên-thơ tiếp thì, coi qua mới thấy ngời búi

tinh thần, trước đã động lòng, lần lần coi hết hai bài thì, bất-giác cả kính, sắc mừng bày ra trên mặt, Tiên - thơ coi lại một lần, một lần, lại một lần nữa, lấy làm vừa ý lắm, khen rằng thì như thế mới là thi, tài như thế mới gọi là, chẳng luận chỉ sự họa một trên dưới là khó, mà chàng làm đê như chơi, đến tinh-từ thật là êm đềm, câu lời thật là thanh tân, con người phong lưu tuấn tú như thấy ở trên giấy, ta không thể thức ngữ quán tình được. Song việc ấy bị chàng Trương Quốc Súc sanh vô làm cho ta điên điên đảo đảo bày giờ biết làm thế nào.

Ma-Tô nói: Đều đó không khó, như Tiên-thơ tự mình nói với Lão-gia, sự Lão-gia nghĩ bọn mình có tư tình, thì chỉ bằng liêu Tô công tự mình đi đến ra mắt Lão-gia liền bạch đờu hơn thiệt cùng với Trương-gia đương diện làm một bài thì giá thiệt thật ngay.

Tiên-thơ nói: Như vậy thì tiện lắm đó, song ta nghĩ phạm việc gì có thể

làm từ - tế hoàn - toàn thì làm, chứ không nên làm ra rồi kết oán. Mấy không nhớ hồi Lão gia ở kinh chỉ vì từ việc cầu-thần của Dương-ngự-sứ, mà rồi sanh ra biết bao nỗi phong-hạ. Ta xét rằng Trương quốc - Như bày mưu như thế quyết không phải kẻ thiện-nhơn, hướn chỉ Tô-sanh không quyền thức nếu làm ra lại o không khỏi sanh ra sự no sự kia.

Ma-Tô nói: Tiên-thơ lo như vậy cũng phải, song nên lo trước, sợ sau như vậy, thì việc ấy biết bao giờ thành.

Tiên-thơ nói: Theo ý ta tưởng, thì chỉ bằng kêu Tô-sanh đặng chàng cứ từ vô kinh đã, bất-tác ở đây làm chi. Tô-lang đi rồi, Trương-súc-sanh không có ai làm thì giùm chúng ta lại nói với lão-gia ta thì cho nó một bài thì tự-nhiên việc của nó phải bại-lộ, việc đã bại-lộ thì tự-nhiên nó phải đi. Bấy giờ kêu Tô-lang liền sang ông cậu ta, cậy người viết thơ làm mới, thì thế nào việc cũng hòa-hải.

Ma-Tô nói: Tiên-thơ suy-nghĩ thật là hữu-ly, Tô-tướng-công khen Tiên-thơ o thâm tình, tuệ tâm o, thật không sai chút nào cả. Ngày sau giun-nhơn, tài-tử, đối bèn phối-hiệp duyên lành rất xứng. Tiên-thơ cứ cầm hai bài thì ngâm mãi, còn Ma-Tô thì đi ra trước ngho rằng Bạch-công còn cầm Dương-tuần-phủ ở lại một ngày nữa. Đến hôm sau quá vậy, Trương-quí-Như mặc ở hồi tiếp Dương-tuần-phủ, có thì giữ đầu mà đến hậu-viên. Tô-hữu-Bạch đờ hay tin ấy, quá trua, y như trước, lẳng lẳng vào hậu-viên, chờ không bao lâu kể thấy Ma-Tô cười chầm chầm đi ra, ngó Tô-hữu-Bạch mới nói rằng: Chẳng thật là một người thành-ti-o. Tô-hữu-Bạch cười đáp rằng: Bời lòng từ mộ Tiên-thơ, nên mới van mạng ra đây, nào có chi gọi là tin. Tiên-nương-tử lấy chọn thành dãi tôi, không sai giây-phút thật không người cảm kích không ngần.

Ma-Tô nói: Quân-tử đã cứu thực-nữ,

biết đầu thực-nữ chẳng mến quân-tử, hai bên đồng một dạ, si lại chẳng lấy thành.

Tô-hữu-Bạch nói: Lời của Nương-tử nói rất thú-vị, làm cho tiên-sanh càng đặng lòng người-mộ vô cùng.

Ma-Tô nói: Hôm trước Tiên-thơ cũng tôi thương nghị hai ba lần, muốn thuật rõ công Lão-gia, lại o nể xuất-từ, không thể mở miệng, muốn phiên-chàng đương-diện biện bạch thì lại o Trương-quí-Như cũng chẳng sanh thù, tác có làm phen không thiệt, vì hai lẽ khó khăng ấy, nên tính đi tính lại chỉ có một lối này: chẳng chẳng cần ở đây nữa, phải mau mau vô, sang nói với ông cậu của Tiên-thơ lời cậy người đến làm mai, thì thế nào cũng xong.

(Sau sẽ tiếp theo)

Nguyễn Kim Duyên